

Do predaja prichádza kniha, ktorá radí samosprávam a občianskym organizáciám, ako meniť opustené budovy na centrá kultúry a spoločenských inovácií

Bratislava 1. decembra 2020

Nadácia Cvernovka v spolupráci s Trnavským samosprávnym krajom vydáva knihu s netradičným názvom *“Nepredať! Zveľadiť!”*. Publikácia analyzuje situáciu nevyužívaného samosprávneho majetku, konkrétne budov a areálov, ktoré by mohli byť regenerované komunitnými developerskými kolektívami. Sleduje európsky, ale najmä slovenský kontext, jeho zákony a predpoklady. V niekoľkých kapitolách analyzuje existujúce a pripravované projekty po celom Slovensku a hľadá ich spoločné parametre.

Autorský kolektív pod vedením urbanistky Miloty Sidorovej, na základe vlastnej skúsenosti s budovaním kreatívneho a kultúrneho centra Nová Cvernovka, vybral z dvadsiaticich podobných projektov z celého Slovenska sedem, ktoré v spolupráci s nimi spracovali ako prípadové štúdie tzv. komunitne a kultúrne orientovaného developmentu. Publikácia tak ponúka detailný postup, ako realizovať prerod opustenej budovy vo verejnom vlastníctve na centrum kultúry a inovácií.

“V čase, kedy samosprávy disponujú minimom verejného majetku, je rozhodovanie o každej budove, či areáli zásadnou otázkou. Naším cieľom bolo, aby sa mohli uskutočniť také systémové zmeny, ktoré by otvárali a rozširovali priestor občianskym iniciatívam pri zveľadovaní budov a prostredia okolo nich,” dodáva Milota Sidorová.

Nápad spracovať publikáciu na túto tému vznikol už na konci roka 2018. V tom čase Trnavský samosprávny kraj pozastavil predaj nepotrebného majetku na základe rozhodnutia novozvoleného župana. V tejto súvislosti oslovil Nadáciu Cvernovka s cieľom konzultácie pri oživovaní bývalej budovy Figara a neskôr SOU elektrotechnického v Piešťanoch. Práve vďaka tomuto kroku sa podarilo prepojiť lokálnu komunitu, ktorá mala ambíciu pretvoriť budovu na atraktívne miesto pre mladých a kreatívnych ľudí z Piešťan a ich okolia so zástupcami župy. Dnes v týchto priestoroch vzniká kultúrne a kreatívne centrum Arta.

„V Piešťanoch spolupracujeme s občianskym združením Iniciatíva ARTA na vytvorení kultúrneho a kreatívneho centra. Tento typ inštitúcie v okolí chýba. V bývalej budove našej strednej školy, ktorá ešte predtým slúžila ako fabrika na výrobu cukrovínok, vznikne kultúrny priestor, obchod s lokálnym dizajnom, kaviareň, co-working, ateliéry, galéria i zero-waste zóna. Skrátka, ide o prvú praktickú ukážku toho, ako sa snažíme nášmu nevyužívanému majetku hľadať a nachádzať nové verejné funkcie, pričom kladieme dôraz na ich sociálny rozmer. Vydaním publikácie chceme inšpirovať a dodať odvahu ďalším samosprávam a miestnym komunitám,“ uviedol trnavský župan Jozef Viskupič.

Dominika Rusnáková, ktorá spolu s Pavlom Pillaňom a Petrom Dvorským tvorí Iniciatívu ARTA, doplnila, že "vďaka spolupráci Nadácie Cvernovka a trnavskej župy vzniká nielen kultúrne a kreatívne centrum Arta v Piešťanoch, ale aj výborná publikácia pomáhajúca

aktívnym ľuďom v regiónoch a samosprávach. Cieľom vzniku podobných miest je prirodzené prepájanie inovatívnych myšlienok, umenia, podpora kreatívneho priemyslu, lokálnych producentov, vzdelávania a občianskej spoločnosti."

Kniha je unikátna tým, že okrem mapovania a analýzy projektov v jednotlivých krajoch rozoberá aj širšie tematické a legislatívne rámce. Zároveň obsahuje odporúčania a spôsoby pre prípravu kvalitného a komplexného projektu vo viacerých oblastiach. Nadobúda tým charakter manuálu pre jednotlivcov, občianske iniciatívy, či samosprávy sústreďujúceho sa na témy financovania, právnych a stavebných procesov, architektúry, ekológie, ako aj komunitného riadenia a budovania vzájomnej dôvery.

"Oslovenie Nadácie Cvernovka trnavskou župou dokonale zapadlo do našej dlhodobej stratégie podporovať vznik akýchysi ostrovov "pozitívnej deviácie," ktoré sa zameriavajú na kultúru, kreatívny priemysel, ekológiu a rôzne formy inovácií. Z nášho pohľadu by teda bola škoda nezužítkovať naše doterajšie skúsenosti, ako aj skúsenosti z iných projektov. Zároveň sme chceli ukázať pozitívny a nasledovaniashodný príklad spolupráce samosprávy a občianskeho sektora," hovorí Branislav Čavoj, ktorý spolu s Borisom Melušom a Šymonom Klimanom zastupovali Nadáciu Cvernovka v procese tvorby publikácie.

Kniha sa od 1. decembra 2020 zaradí do ponuky kníhkupectiev. Viac informácií nájdete na www.nepredatzveladit.sk.

PRESSKIT

O knihe:

Autorský kolektív pod vedením urbanistky Miloty Sidorovej v niekoľkých kapitolách analyzuje existujúce a pripravované projekty konverzie nevyužívaného majetku na nové verejné funkcie po celom Slovensku a hľadá ich spoločné parametre. Dielo tak ponúka unikátny manuál pre jednotlivcov, občianske iniciatívy, či samosprávy sústreďujúceho sa na témy financovania, právnych a stavebných procesov, architektúry, ekológie, ako aj komunitného riadenia a budovania vzájomnej dôvery. Publikáciu, ktorá radí, ako meniť opustené budovy na centrá kultúry a spoločenských inovácií, vydala Nadácia Cvernovka spoločne s Trnavským samosprávnym krajom.

O Trnavskom samosprávnom kraji:

Trnavský samosprávny kraj je jedným z ôsmich samosprávnych krajov v Slovenskej republike, základným poslaním ktorých je starostlivosť o všestranný rozvoj svojho územia a potreby svojich obyvateľov. Jednotiacou prioritou súčasného vedenia kraja je zabezpečovanie trvalo udržateľného rozvoja, pričom pri svojej činnosti vychádza z konceptu otvoreného vládnutia. Jeho súčasťou sú transparentné rozhodovacie procesy, zavedenie možností participácie obyvateľov na tvorbe verejných politík, nastavenie etických štandardov pre volených a nevolených predstaviteľov župy, či realizáciou plnohodnotného participatívneho rozpočtu. Všetky tieto nástroje zároveň vyjadrujú motto „Spolu tvoríme kraj“.

O Nadácii Cvernovka:

Nadácia Cvernovka vznikla v roku 2015 v budove bývalej Cvernovej továrne na Páričkovej ulici v Bratislave. V roku 2016 zastrešila komunitu ľudí z kreatívnych a umeleckých ateliérov a viedla rokovania s Bratislavským samosprávnym krajom (BSK). Na základe zmluvy medzi BSK dostala do nájmu budovu bývalej chemickej priemyslovky na Račianskej ul. v Bratislave

so záväzkom prevádzkovať kultúrne a kreatívne centrum a s povinnosťou platiť ročný nájom vo výške 120 000 eur. Ten sa postupne odpisuje z investície nadácie do technického zhodnotenia predmetu nájmu. V súčasnosti sa v centre Nová Cvernovka nachádza najväčší kreatívny klaster na Slovensku s viac ako 120 ateliérmi, verejnou knižnicou, co-workingovým centrom, obchodnými priestormi a kultúrnym priestorom, ktorý slúži na organizáciu rôznych multižánrových podujatí. Z Novej Cvernovky sa tak stal úspešný príklad regeneratívnej transformácie opustenej budovy na nové verejné resp. verejno-prospešné funkcie v spolupráci so samosprávou.

Kontakt pre médiá:

Jaroslav Vacek
e-mail: vacek.jaroslav@trnava-vuc.sk
tel: +421 911 443 783
Odbor komunikácie Úradu TTSK

Nikola Sadloňová
e-mail: nikola@novacvernovka.eu
tel: +421 940 640 402
PR Nová Cvernovka

nadaciacvernovka.sk / novacvernovka.eu